

Pametni vodič za prvo putovanje u Sloveniju

Autor: Ilija Bešlin

Motivacija

Planiranje putovanja, naročito u geografski i sadržajno raznoliku zemlju kao što je Slovenija, predstavlja kompleksan problem. Turisti koji dolaze prvi put često su preplavljeni izborom između Alpa, mora, gradova i pećina, i teško im je da kreiraju logistički optimizovan i personalizovan plan. Postojeći alati su uglavnom statične liste. Iz tog razloga sam odlučio da razvijem pametnog vodiča koji dinamički generiše plan na osnovu korisničkih preferenci i realnih ograničenja koja već postojeća rešenja ne uzimaju u obzir.

Opis problema

Aplikaciju mogu da koriste dve grupe korisnika: **Administrator** i **korisnik (putnik)**.

Administrator može da:

- Dodaje i ažurira podatke o lokacijama i atrakcijama (npr. Bled, Postojnska jama).
- Definiše ključne attribute lokacija: tip (jezero, pećina), cenu, radno vreme, potrebnu fizičku spremu, tagove (npr. "romantika", "avantura").
- Upravlja matricom povezanosti: unosi prosečno vreme putovanja između ključnih lokacija.
- Definiše sezonska pravila i upozorenja (npr. "put preko Vršiča je zatvoren od novembra do aprila").

Korisnik (putnik) može da:

- Definiše svoje preference za putovanje: broj dana, budžet (nizak, srednji, visok), način transporta (automobil, javni prevoz), fizičku spremu i listu interesovanja (npr. "planinarenje", "istorija", "gastronomija").
- Dobije automatski generisan, detaljan i personalizovan plan putovanja po danima.
- Dobije logistička upozorenja (npr. "Plan za ovaj dan je previše ambiciozan" ili "Potrebna vam je topla odeća za posetu pećini").
- Sačuva generisani plan.

Metodologija rada

Rešenje ovog problema biće implementirano pomoću sledećeg modela podataka (entiteta):

- **Location:** Centralni entitet sistema. Određen je nazivom, tipom, regionom, cenom ulaznice, procenjenim vremenom za obilazak, zahtevanom fizičkom spremom, dostupnošću javnim prevozom i listom **tagova** koji ga opisuju.
- **TravelPreferences:** Određen je brojem dana putovanja, budžetom, načinom transporta, nivoom fizičke spremlje, listom interesovanja i mesecom putovanja (zbog sezonskih pravila).
- **Route:** Predstavlja logističku vezu između dve lokacije. Sadrži lokacijaA, lokacijaB i vremeVoznjeMin.
- **Recommendation:** Prelazni objekat koji se kreira tokom rezonovanja. Sadrži referencu na Lokaciju, obrazloženje zašto je preporučena i dodeljene poene.
- **ItineraryItem:** Finalni izlazni objekat. Predstavlja jednu stavku u planu putovanja. Određena je danom, lokacijom i predloženim aktivnostima.
- **Alert:** Objekat koji sadrži tekstualno upozorenje za korisnika (npr. logističko, budžetsko, sezonsko).
- **RuleParameter:** Objekat kojim administrator može da podešava logiku sistema bez izmene koda (npr. maksimalno dozvoljeno vreme vožnje u danu, gornje granice za budžetske kategorije).

Opis pravila

Logika sistema je podeljena u sledeće grupe pravila:

1. Pravila validacije podataka - Ova pravila osiguravaju integritet baze znanja koju unosi administrator.

- **Nevalidna udaljenost:** Proverava da li je uneto vreme putovanja između dve lokacije pozitivna vrednost.
- **Nevalidna sezonska lokacija:** Osigurava da lokacija označena kao "sezonska" ima definisane početne i krajnje mesece rada.

2. Pravila osnovnog filtriranja i klasifikacije - Ova pravila vrše prvu selekciju lokacija na osnovu osnovnih preferenci korisnika.

- **Filtriranje po transportu:** Ako korisnik izabere "javni prevoz", iz daljeg razmatranja se izbacuju sve lokacije koje su označene kao teško dostupne tim vidom transporta (npr. Logarska dolina).

- **Filtriranje po fizičkoj spremi:** Iz razmatranja se izbacuju lokacije koje zahtevaju viši nivo fizičke spremе od one koju je korisnik naveo (npr. korisnik sa "niskom" spremom neće dobiti preporuku za uspon na Triglav).
- **Filtriranje po budžetu:** Lokacije čija cena ulaznice značajno premašuje budžet korisnika dobijaju negativne poene ili se izbacuju.

3. Pravila za kreiranje personalizovanog itinerera (Višeslojno rezonovanje) Ovo je srce sistema koje koristi forward-chaining kroz više nivoa da bi se od grube liste došlo do finog plana.

✚ **Nivo 1: Generisanje početnih preporuka.** Pravilo pronalazi sve lokacije čiji se tagovi poklapaju sa interesima korisnika i za svaku od njih kreira Preporuka objekat sa početnim brojem poena.

- *Primer pravila:* Reward locations based on interests

✚ **Nivo 2: Bodovanje i nijansiranje preporuka.** Niz pravila analizira Preporuka objekte i dodaje ili oduzima poene na osnovu složenije logike izvedene iz analize (Bled vs. Bohinj, Postojna vs. Škocjan).

- *Primeri pravila:*
 - Reward Bled for "romance" interest: Dodeljuje dodatne poene Bledu ako korisnik voli romantiku.
 - Reward Bohinj for "adventure" interest: Dodeljuje dodatne poene Bohinju ako korisnik voli avanturu.
 - Punish Skocjan for low fitness: Dodeljuje negativne poene Škocjanskim jamama ako korisnik ima nisku fizičku spremu.
 - Reward Postojna for families: Dodeljuje dodatne poene Postojnskoj jami ako korisnikov profil ukazuje na porodično putovanje.

✚ **Nivo 3: Sklapanje logičkog itinerera.** Nakon bodovanja, sistem uzima najbolje ocenjene preporuke i pokušava da ih složi u dane.

- *Primer pravila:* Collect best recommendations: Koristi accumulate da prikupi N najbolje ocenjenih preporučenih objekata.
- *Primer pravila:* Group nearby locations: Analizira najbolje preporuke i, koristeći Udaljenost činjenice, grupiše one koje su geografski blizu (npr. Bled i Vintgar) u jedan dan. Kreira ItineraryItem objekte.

✚ **Nivo 4: Finalna provera i generisanje upozorenja.** Pravila na ovom nivou analiziraju generisane ItinererStavka objekte za svaki dan.

- *Primer pravila:* Check daily schedule duration: Koristi accumulate da sabere vreme obilaska svih aktivnosti u danu i vreme vožnje između njih. Ako suma prelazi definisani limit (npr. 8 sati), kreira se upozorenje - "Plan za Dan X je previše ambiciozan".
- *Primer pravila:* Check for seasonal closures: Proverava da li neka od planiranih aktivnosti pada u periodu kada je lokacija zatvorena i generiše upozorenje.

4. Pravila za obradu složenih događaja (CEP) Ova pravila omogućavaju sistemu da reaguje na događaje u realnom vremenu ili na kompleksne obrasce ponašanja.

- **Zatvaranje planinskog prelaza:** Događaj: RoadStatus (road="Vršič", status="CLOSED"). Pravilo se aktivira ako generisani plan uključuje prelaz Vršič. Kao rezultat, plan se označava kao nevažeći i pokreće se rezonovanje za alternativnu rutu.

5. Pravila zasnovana na templejtima Ova pravila omogućavaju administratoru da lako menja poslovnu logiku sistema.

- **classifyByBudget (template):** Administrator definiše gornje granice cena ulaznica za kategorije "nizak", "srednji" i "visok" budžet. Templejt generiše pravila koja klasifikuju svaku lokaciju u odgovarajuću budžetsku kategoriju.
- **seasonalWarning (template):** Administrator može da kreira nova sezonska upozorenja tako što samo unese naziv lokacije, početni i krajnji mesec kada je zatvorena. Templejt automatski generiše pravilo koje proverava tu restrikciju.

6. Pravila za interaktivno razjašnjavanje (Backward Chaining)

Pored osnovne logike zasnovane na forward-chainingu, sistem će koristiti i backward chaining za validaciju kompleksnih preporuka i razjašnjavanje korisničkih preferenci. Kada sistem treba da donese odluku za koju nema dovoljno informacija (da li preporučiti tehnički zahtevnu planinarsku turu), postaviće cilj (goal) i raditi unazad kako bi proverio da li su svi uslovi za bezbednu preporuku ispunjeni. Ukoliko ključna informacija nedostaje, sistem će postaviti ciljano pitanje korisniku, čineći proces planiranja interaktivnim.

Konkretan primer rezonovanja

Da bismo ilustrovali kako sistem funkcioniše, pratićemo jedan zahtev korisnika od početka do kraja.

1. **Korisnički unos (Input):** Korisnik unosi sledeće preference (TravelPreferences objekat):
 - numberOfDays: 3
 - budget: MEDIUM
 - transport: CAR
 - fitnessLevel: MEDIUM
 - interests: ["nature", "history"]
 - travelMonth: 7 (Jul)
2. **Inicijalizacija sesije:** Sistem kreira novu Drools sesiju. U nju ubacuje sve Location i RouteSegment objekte iz baze znanja, kao i TravelPreferences objekat korisnika.
3. **Nivo 1: Generisanje početnih preporuka:** Pravilo Reward locations based on interests se aktivira više puta.
 - Za interes "nature", kreiraju se Recommendation objekti za Bled, Bohinj, Vintgar, Škocjanske jame itd. Svaki dobija početni skor od 10 poena.
 - Za interes "history", kreiraju se Recommendation objekti za Blejski grad, Predjamski grad, Ljubljanski grad itd. I oni dobijaju početni skor od 10 poena.
 - Radna memorija je sada popunjena listom potencijalnih preporuka.
4. **Nivo 2: Bodovanje i filtriranje:** Sada se aktiviraju specifičnija pravila.
 - Pravilo koje filtrira po fizičkoj spremi se aktivira za lokaciju "Uspon na Triglav" (koja zahteva HIGH nivo) i uklanja tu preporuku, jer korisnik ima MEDIUM nivo.
 - Aktivira se pravilo koje dodaje poene Blejskom gradu jer se poklapa sa interesom za istoriju i nalazi se na lokaciji Bled koja se poklapa sa interesom za prirodu, čime se njegov skor povećava.
5. **Nivo 3: Sklapanje logičkog itinerera:** Sistem sada radi sa visoko ocenjenim preporukama.
 - Pravilo Group nearby locations se aktivira. Ono pronalazi da su Recommendation objekti za Predjamski grad i Škocjanske jame visoko ocenjeni i da Route(udaljenost) između njih pokazuje da su udaljeni samo 20 minuta vožnje.
 - Kao rezultat, sistem kreira dva ItineraryItem objekta i dodeljuje im isti dayNumber (npr. Dan 1).
 - Isti proces se ponavlja za Bled i Vintgar (Dan 2) i Ljubljanu (Dan 3).

6. **Nivo 4: Finalna provera i generisanje upozorenja:** Pravila na ovom nivou analiziraju kreirane ItineraryItem objekte.
- Pravilo Check daily schedule duration se izvršava za Dan 1. Sabira vreme: visit(Predjamski grad) (90 min) + visit(Škocjanske jame) (180 min) + travelTime (20 min) = 290 minuta. Pošto je $290 < 480$ (limit od 8 sati), pravilo ne generiše upozorenje.
 - Pravilo Check for seasonal closures se izvršava, ali pošto je travelMonth 7 (Jul), nijedna lokacija nije zatvorena i upozorenje se ne kreira.
7. **Finalni izlaz (Output):** Sistem prikuplja sve ItineraryItem i Alert objekte iz radne memorije. Pošto Alert objekata nema, korisniku se prikazuje generisani plan za 3 dana.